

Seminarski rad iz filozofije

Nikolo Makijaveli
“VLADALAC”

Učenik:
Dejan Bursać

Profesor:
Miloš Rastović

Srednja tehnička škola,
Sombor, 10.III 2006.

Sadržaj

Nikolo Makijaveli.....	2
Vladalac.....	3
Literatura.....	5

Nikolo Makijaveli

Nikolo Makijaveli (1469. – 1527.) je firentinski filozof, historičar, pesnik i pisac. Bio je borac za ujedinjenje Italije i ključna figura u političkoj filozofiji renesanse. Kao diplomata u službi Firentinske republike, putuje na dvorove francuskih, nemačkih i italijanskih vladara. Tokom tih putovanja Makijaveli sakuplja materijal za svoje kapitalno delo “*Vladalac*”. Sreće mnoge evropske vladare, između ostalih, francuskog kralja Luja XII i papu Aleksandra VI, koji su našli svoje mesto u Makijavelijevom delu. Posle povratka porodice Mediči na vlast u Firenci, Makijaveli je optužen za učešće u zaveri, a potom i zatvoren, mučen i na kraju proteran. Pred smrt se vraća u Firencu, gde 1527. umire. Nije poznato gde je sahranjen, ali se simbolična grobnica Nikole Makijavelija nalazi u jednoj bazilici u Firenci.

Najznačajnija dela: “*Vladalac*”, “*Rasprave o prvih deset knjiga Tita Livija*”, “*Firentinska istorija*” itd.

Makijavelistička politička filozofija često se uzima u negativnom kontekstu, kao ekstremna, prvenstveno zaslugom katoličke crkve, koja je delo “*Vladalac*” uvrstila u svoj Indeks, tj. listu knjiga koje se protive veri.

Vladalac

Stavovi koje je Makijaveli zauzeo u ovom delu mogu se učiniti ekstremnim. Međutim, delo je pisano u vremenu velikih sukoba u Firenci, i sam Makijaveli je verovao da se stabilnost može postići jedino vladavinom tiranije. Njegovi stavovi često su detaljno razrađene metode kojima se vladari služe da bi zadobili što veću moć, jer čovek je ništa drugo nego količina moći, ili metode za uspostavljanje i održavanje vlasti. Smatrao je da se politika i politički ciljevi moraju staviti iznad moralnih i etičkih principa. Imperativ za vladara je da učini sve potrebno da bi zadržao svoju moć. Međutim, vladar ne sme da bude omražen. Za to postoje dve metode: pridobiti ili uništiti.

U uvodnom delu knjige Makijaveli se bavi metodama vladanja u različitim vrstama monarhija. Ističe najbolje načine za sticanje, očuvanje i odbranu vlasti. Između ostalog navodi i četiri tipa vojske: ličnu, najamničku, mešovitu i pomoćnu, koju je okarakterisao kao mač sa dve oštrice.

Makijaveli se zatim osvrće na osobine koje bi idealan vladar trebalo da poseduje. Kao primer uzima Cezarea Bordžiju, sina pape Aleksandra VI. Makijaveli smatra da vladar mora da predvidi događaje unapred, da se ne sme uzdati u vreme.

U delu se, kao važne osobine, ističu: volja, mudrost, predanost umetnosti ratovanja, kao i shvatanje da svirepost ponekad može biti jedini način za očuvanje vlasti.

Makijaveli smatra da je za očuvanje vlasti potrebno izazvati strah, ali ne i mržnju, jer narod voli po sopstvenoj volji, a mrzi po volji vladaoca. Za održavanje vladavine takođe je potrebna vernost naroda i podanika. Za to je potrebno da vladar održava datu reč, da se u njegovim delima vide veličina i hrabrost, ali da i ponekad bude dvoličan. Veliki poduhvati i junačka dela, kao i umešnost vladara u upravljanju izazivaju poštovanje u narodu.

Makijaveli takođe navodi da vladar treba da se oslanja na religiju, navodeći pritom primer španskog kralja Ferdinanda, koji je tako napao Italiju. Makijaveli pritom pohvaljuje taktiku, ali ipak prezire ideju napada na Italiju. Smatra, takođe, da dobar vladar treba da zatraži savet kad god je potrebno, i da sasluša svoje savetnike. Dobar vladalac zna da izvrši dobar odabir svojih saradnika, i da se pritom kloni laskavaca.

Makijaveli odbacuje veze između etike i politike. Vladalac treba da se prikazuje kao saosećajan, vredan poverenja, iskren i posvećen religiji. Međutim, u stvarnosti, dužnosti vladaru retko dozvoljavaju da zaista bude takav.

Makijaveli se osvrće i na tvrđave, kao važan faktor u očuvanju moći vladara, kao i na načine upravljanja. Po njemu to su tiranija, demokratija i raspuštenost.

U nekoliko poslednjih poglavlja Makijaveli izražava svoju zabrinutost za stanje u kome se Italija nalazila u vreme pisanja dela. On navodi razloge za gubitak Italije, kao što su gramzivost, nesloga i nesposobnost italijanskih vladara. Makijaveli smatra da je opšta mana italijanskih vladara ta što u vremenima sreće ne misle i ne pripremaju se za moguće nedaće i promenu prilika.

Makijaveli se u delu prikazuje kao poklonik rimske politike, a oslanja se na Tit Livija. Poslednje poglavlje predstavlja svojevrsan poklič za oslobođenje i ujedinjenje Italije.

“*Vladalac*” završava Petrarkinim stihovima:

“*Vrlina protiv besa uzeće oružje i borba će biti kratka;
jer stara hrabrost u italским srcima još nije umrla.*”

Literatura:

“*Vladalac*”, Nikolo Makijaveli
Udžbenik filozofije za IV razred srednje škole, M. Savić,
V. Cvetković, N. Cekić